

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobců: a) M. K.

b) P. K.

oba zastoupeni advokátem Mgr. Andrejem Lokajíčkem
sídlem Jugoslávská 620/29, Praha 2

proti
žalovanému:

Magistrát města Brna
sídlem Malinovského náměstí 3, Brno

za účasti:

1. JUDr. Y. A.

2. T. A.

3. J. Š.

zastoupena advokátem JUDr. Radkem Ondrušem
sídlem Bubeníčkova 42, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 4. 2020, čj. MMB/0165577/2020

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
- IV. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 11. 3. 2019 nařídil Úřad městské části města Brna, Brno – sever, odbor stavební (dále též „stavební úřad“) žalobcům, aby odstranili nepovolenou nástavbu a přístavbu (tedy zvýšení a rozšíření) dvorního křídla svého rodinného domu na adrese X. Žalobci předtím neúspěšně žádali o dodatečné povolení této stavby. Žalobci reagovali tím, že dne 12. 12. 2019 podali žádost o nové rozhodnutí ve věci dodatečného povolení své stavby. Žádost odůvodnili tím, že podle nově vypracovaného znaleckého posudku, který k ní přiložili, nemusel sousední dům (ve vlastnictví osob zúčastněných na řízení 1 a 2) – zastíněný nástavbou a přístavbou dvorního křídla domu žalobců – splňovat požadavky na denní osvětlení obytných místností, neboť stavba žalobců představuje pouhé doplnění úplné souvislé zástavby v daném místě. Stavební úřad usnesením zde dne 11. 2. 2020 řízení o novém rozhodnutí zastavil, neboť žádost žalobců podle jeho názoru zahájení takového řízení neodůvodňovala.
2. Odvolání žalobců proti citovanému rozhodnutí zamítl žalovaný Magistrát města Brna rozhodnutím označeným v záhlaví (dále též „odvolací rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“). Proti němu brojí žalobci u Krajského soudu v Brně žalobou podanou dne 29. 6. 2020.

II. Argumentace žalobců

3. Žalobci navrhuji napadené rozhodnutí zrušit, neboť podle jejich názoru žádný z argumentů, kterým žalovaný zastavení řízení obhájí, nemůže obstát.
4. Pokud jde o to, že zastínění sousední stavby nemělo být jediným důvodem pro zamítnutí původní žádosti o dodatečné stavební povolení, žalobci poukazují na to, že oba zbývající důvody vyvrátili. Prvním bylo údajné nedodržení odstupů od sousedního rodinného domu. Žalovaný zde ovšem vychází jen ze svého nesprávného názoru, vyneseno v řízení o dodatečném stavebním povolení. Ten je v rozporu se sdělením Krajského úřadu Jihomoravského kraje (dále též „krajský úřad“) ze dne 28. 1. 2016, v němž krajský úřad konstatoval, že ustanovení o odstupech staveb nepřipadá u řadové zástavby vůbec v úvahu. Druhým důvodem byl údajný rozpor s územním plánem města Brna. Zda žalobci k žádosti o nové rozhodnutí přiložili závazné stanovisko dotčeného orgánu, Magistrátu města Brna, odboru územního plánování a rozvoje, ze dne 3. 7. 2019, podle něhož je záměr naopak s územním plánem v souladu.
5. Co se týká toho, že předložený znalecký posudek z listopadu 2019 údajně neobsahuje potřebné výpočty, ty stavební úřad ani žalovaný vůbec blíže nespecifikovali. Otázka položená znalci zněla, zda stínění nástavby žalobců je v souladu s vyhláškou o technických požadavcích na stavby. Znalec (Ing. V. Z., Ph.D.) odpověděl kladně, a to na základě podrobné urbanisticko-architektonické analýzy lokality zpracované jiným znalcem (Ing. arch. T. P., Ph.D.). Svůj posudek vybavil znaleckou doložkou. Správní orgány naopak vycházely z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, neboť stavební dokumentace sousedního domu osob zúčastněných na řízení neodpovídá realitě, zejména údajná obytná místnost není obytnou místností. Žalobci trvají na tom, že jejich žádost obsahovala nové skutečnosti a důkazy a odůvodňovala zahájení řízení o novém rozhodnutí – dodatečném stavebním povolení.

III. Řízení před krajským soudem

6. Jak žalovaný, tak osoby zúčastněné na řízení navrhli žalobu zamítnout a reagovali podrobně na jednotlivé žalobní body. Všichni zúčastnění si mezi sebou vyměnili řadu vyjádření a replik, jejichž obsah by bylo zbytečné v tomto posudku opakovat. Ve věci dále proběhlo dne 23. 2. 2022 na žádost žalobců ústní jednání podle § 49 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Obě strany při něm setrvaly na svých stanoviscích a na dotaz soudu žádné důkazy nad rámec správního spisu nenavrhly. Soud si vyžádal na jednání spisy z předchozích řízení týkajících se přístavby dvorního traktu rodinného domu na žalobců a předložil je účastníkům ústního jednání k nahlédnutí, aby z nich mohl v této věci vycházet.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba **není důvodná**.

Skutkový stav a dosavadní řízení v této věci

8. Úvodem je nutno připomenout, že původní stavební povolení vydané žalobcům v roce 2006 stejně jako původní kolaudační rozhodnutí z roku 2008 zrušil Krajský soud v Brně (dále též „krajský soud“ nebo „zdejší soud“) na základě žalob, které ve veřejném zájmu podala nejvyšší státní zástupkyně (šlo o rozsudky ze dne 6. 4 2011, čj. 30 Ca 72/2009 - 45 a ze dne 20. 9. 2012, čj. 30 A 62/2011 - 35). Důvodem bylo to, že ačkoliv z dokumentace předložené žalobci jednoznačně vyplývalo, že hodlají realizovat v uliční části svého rodinného domu zcela novou vestavbu podkroví, stavební úřad povolil pouze zesílení stávající ocelové konstrukce stropů, a to z důvodu vynesení zatížení stávající chodby a obvodového zdiva půdní vestavby. Rozhodl tedy o zcela jiném předmětu řízení. Nutno říci, že nástavba a přístavba dvorního traktu domu žalobců, která byla realizována zhruba v téže době a je předmětem nynějšího řízení, se v citovaných soudních rozhodnutích výslovně nezmiňuje a neřeší.
9. V důsledku zrušení původních rozhodnutí soudem musel stavební úřad zahájit řízení o odstranění stavby. Žalobci reagovali tím, že podali žádost o dodatečné povolení změny stavby jejich rodinného domu na adrese X. Nepovolená změna stavby spočívala zejména v nástavbě a přístavbě dvorního křídla domu. Stavební úřad dospěl k závěru, že stavba není v souladu s územním plánem (překračuje index podlažní plochy a svým objemem narušuje charakter okolní zástavby) a nerespektuje odstup od sousední stavby rodinného domu na adrese R. 8, B. (ve vlastnictví osoby zúčastněné na řízení ad 3). Nadto tento sousední dům zastíňuje v míře, která je v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu (denní osvětlení obytných místností sousedního domu nevyhovuje tzv. normovým hodnotám stanoveným v příslušné ČSN). Proto žádost zamítl rozhodnutím ze dne 16. 1. 2018 a jeho rozhodnutí potvrdil v odvolacím řízení též žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 5. 2018, čj. MMB/0166294/2018. Proti tomu podali žalobci správní žalobu, kterou zdejší soud zamítl rozsudkem ze dne 21. 10. 2020, čj. 30 A 119/2018 - 127. Soud dospěl k závěru, že změna stavby žalobců bezpochyby nevyhověla technickým požadavkům na stavby tím, v jaké míře snížila denní osvětlení obytných místností sousedního domu. Proto se již nezabýval tím, zda u stavby navíc také docházelo k porušení požadavků na vzájemné odstupy mezi stavbami a zda se dostala do rozporu s územním plánem, pokud jde o index podlažních ploch.

10. Z pohledu nyní projednávané žaloby stojí za zmínku, že žalobci v předchozí projednávané věci nebrojili přímo proti závěru žalovaného, že jejich dvorní trakt v nynější podobě zastiňuje sousední dům (R. 8) v takové míře, že denní osvětlení v jeho obytných místnostech v důsledku toho nevyhovuje normovým hodnotám (resp. nově nevyhovuje u místnosti č. 23 a 26 ve II. NP, u místností č. 13 a 16 v I. NP se zhoršil dosavadní, již dříve nevyhovující stav). Obdobné závěry vyplývaly jak z odborného posouzení vypracovaného Ing. Z. L. v roce 2007 a doplněného v roce 2011, tak ze znaleckého posudku, který vypracoval v roce 2008 na objednávku osoby zúčastněné na řízení Ing. M. N., Ph.D., a doplnil jej v roce 2012, a konečně i ze znaleckého posudku, který pro odstranění pochybností na objednávku stavebního úřadu provedl v roce 2013 doc. Ing. J. K., Ph.D. Proti tomu stálo v předchozím řízení pouze stanovisko, které na objednávku žalobců podal v roce 2012 soudní znalec Ing. J. K., podle něž vůbec nebylo třeba zastínění posuzovat, jelikož stavba zachovává půdorysný rozsah a výškovou úroveň okolních budov.
11. Žalobci v předchozím soudním řízení pouze zpochybňovali podklady, ze kterých správní orgány i uvedení odborníci vycházeli, konkrétně stavební dokumentaci sousedního domu vypracovanou v roce 1991 za účelem rekonstrukce jeho dvorního traktu (o jehož zastínění se v daném případě jedná). Podle nich tato dokumentace vykazuje zásadní vady a nepřesnosti. Proto měl stavební úřad zajistit dokumentaci skutečného provedení sousední stavby a její správnost ověřit provedením místního šetření. Bez toho prý nemohou žalobci ověřit, zda skutečně dochází k porušení požadavků na denní osvětlení ani nemohou svou stavbu upravit tak, aby požadavky byly splněny. Zdejší soud žalobcům za pravdu nedal, neboť dospěl k závěru, že nenabídli žádné indicie svědčící o tom, že by stavební dokumentace domu jejich sousedů z roku 1991 vykazovala zásadní odlišnosti od skutečnosti. Navíc, i kdyby snad sousedé oproti povolenému stavu některou část své stavby upravili nebo ji začali užívat jiným než schváleným způsobem (pro takový závěr ale nic nesvědčí), nehrálo by to roli. Právní předpisy totiž chrání legální, povolený stav, a právě tomu by se žalobci při úpravách své stavby museli přizpůsobit.
12. Žalobci podali proti předchozímu rozsudku zdejšího soudu kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu (vedena pod sp. zn. 7 As 339/2020). Ta však nemá odkladný účinek, proto stavební úřad pokračoval v přerušném řízení o odstranění stavby a rozhodnutím ze dne 11. 3. 2019 jim nařídil přístavbu a nástavbu dvorního traktu odstranit. I proti tomuto rozhodnutí se žalobci odvolali; v době podání nynější žaloby o jejich odvolání ještě nebylo rozhodnuto.
13. Jak již soud popsal výše, nepříznivý výsledek řízení se žalobci pokusili zvrátit tím, že dne 12. 12. 2019 podali žádost o nové rozhodnutí ve věci dodatečného povolení své stavby. K žádosti přiložili dva dokumenty. Za prvé se jednalo o kladné závazné stanovisko dotčeného orgánu územního plánování, Magistrátu města Brna, odboru územního plánování a rozvoje, k záměru žalobců vydané dne 3. 7. 2019. Podle tohoto stanoviska je stavba v souladu s veškerou územně plánovací regulací, a to včetně prostorových regulativů (kam patří i index podlažní plochy ve stávající zástavbě), a také s charakterem stávající zástavby. Za druhé šlo o znalecký posudek, který v listopadu 2019 vypracoval znalec Ing. V. Z., Ph.D, ze společnosti Dekprojekt, s. r. o. Podle tohoto posudku stavba žalobců pouze doplňuje stav při úplné souvislé zástavbě, proto nemusela vůči sousedním pozemkům splňovat normové hodnoty obsažené v příslušných ČSN a závazné na základě úpravy ve vyhlášce č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území. Součástí

posudku je urbanisticko-architektonická analýza lokality zpracovaná jiným znalcem, Ing. arch. T. P., Ph.D., která popisuje charakteristické rysy současné zástavby v lokalitě.

14. Stavební úřad navzdory předloženým dokumentům neshledal důvod pro vydání nového rozhodnutí o původní žádosti (tj. dodatečného stavebního povolení na přístavbu a nástavbu dvorního křídla domu žalobců). Proto řízení dne 11. 2. 2020 zastavil a žalovaný jeho rozhodnutí dne 27. 4. 2020 potvrdil.

Právní posouzení

15. Stěžejní pro právní hodnocení je ustanovení § 101 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, které zní: „*Provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci lze tehdy, jestliže novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta.*“ Na to navazuje § 102 odst. 4 správního řádu: „*Pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví. Usnesení se oznamuje pouze žadateli a těm osobám, vůči nimž již správní orgán učinil úkon.*“
16. Nejprve se soud zabýval otázkou, zda vůbec bylo myslitelné v situaci, do níž se žalobci dostali, žádat o nové rozhodnutí ve věci dodatečného stavebního povolení. V této otázce panovaly v minulosti v praxi stavebních úřadů i v judikatuře pochybnosti, neboť se nejedná o ryzí řízení o žádosti. Zpravidla je již totiž zamítavé rozhodnutí o žádosti o dodatečné povolení „překryto“ rozhodnutím, kterým stavební úřad nařídí neúspěšnému žadateli jeho nelegální stavbu odstranit. Tak tomu bylo i v případě žalobců. V případě vydání nového rozhodnutí, jímž by stavba byla dodatečně povolena, ba tak vedle sebe existovala dvě rozhodnutí o téže věci. Tuto spornou otázku nakonec vyřešil Nejvyšší správní soud (rozsudek ze dne 21. 10. 2020, čj. 9 As 207/2020 - 32). Podle něj nové dodatečné stavební povolení v této situaci vydat lze a takové rozhodnutí bude důvodem pro obnovu řízení ve věci nařízeného odstranění stavby podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Obnova řízení ovšem bude možná jen v tříleté zákonné lhůtě. Krajský soud podotýká, že Nejvyšší správní soud v citovaném neodpovídá na otázku, jak se bude řešit situace, kdy obnova řízení už nebude z časových důvodů možná a nařízené odstranění stavby tak zůstane pravomocné a účinné. Pro nyní posuzovanou věc to však není podstatné. Důležité je, že žádost žalobců byla právně přípustná a bylo tedy správné, že stavební úřad ji obsahově posoudil.
17. Krajský soud ovšem zastává názor – jakkoliv takové pravidlo není ve správním řádu výslovně vyjádřeno – že nutnou podmínkou toho, aby vůbec byl důvod řízení o novém rozhodnutí ve věci dodatečného stavebního povolení vést, je existence nových skutečností, jež v předchozím řízení nemohl vzít úřad v úvahu. Typickým příkladem bude změna objektivních okolností, která nově umožňuje dříve zamítnuté žádosti vyhovět. Pro stavební řízení bude charakteristická též změna záměru, kdy žadatel upraví svůj projekt takovým způsobem, že se tím odstraní rozpor stavby s veřejným zájmem, který dříve bránil jejímu umístění či povolení. Jestliže žádná podobná změna poměrů nenastane, pak není důvod prolamovat překážku tzv. věci úředně rozhodnuté (*res administrata*) a narušovat právní jistotu účastníků původního řízení o dodatečném povolení stavby, mezi něž nepatří pouze žadatel, ale též osoby stavbou dotčené (srov. obdobně v oblasti pozemních komunikací rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky Pardubice, ze dne 10. 4. 2013, čj. 52 A 67/2012 - 38, č. 2939/2014 Sb. NSS). To potvrzuje i odborná literatura: „*Z povahy věci je však nutno dovodit, že novým rozhodnutím bude moci být opakovaně podané žádosti vyhověno jen tehdy, pokud se změnily podmínky, za kterých bylo v*

*původním řízení rozhodováno. Tomu koresponduje pravidlo, že pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví (§ 102 odst. 4)“ [Průcha, Petr *Správní řád: Komentář*. Nakladatelství Leges [cit. 2022-3-15]. ASPI_ID KO50012004CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.]*

18. Když krajský soud nahlédl popsanou optikou na žádost žalobců, musel dát za pravdu žalovanému. Žalobci žádnou změnu okolností, jež by umožňovala vydat v téže věci nové, odlišné rozhodnutí, netvrdili. Jejich žádost o nové rozhodnutí je založena na tom, že na základě nově předkládaných důkazů by měl stavební úřad posoudit po právní stránce odlišně ty okolnosti, které již v předchozím řízení o dodatečném stavebním povolení jednou hodnotil. Předložením nových důkazů tak chtějí žalobci zvrátit právní hodnocení skutkově zcela totožného případu. Svůj záměr oproti předchozímu neúspěšnému řízení o dodatečném povolení nijak neupravili a stejně tak objektivní skutkový stav se nijak nezměnil. Pouze nově doložený znalecký posudek má prokazovat, že jejich stavba smí podle právních předpisů zastíňovat stavbu osob zúčastněných na řízení v té míře, v jaké ji zastíňuje, a závazné stanovisko orgánu územního plánování má prokazovat, že jejich stavba přece jen požadavky územního plánu splňuje, a to v té podobě, v jaké ji vybudovali.
19. Krajský soud musí konstatovat, že pokud by připustil, že tyto nově navržené důkazy by mohly odůvodňovat vydání nového rozhodnutí v téže věci, přitakal by vlastně obcházení zákona. Správní řád v § 89 odst. 4 zakotvuje pravidlo o koncentraci řízení na prvním stupni. Z něj vyplývá, že v odvolacím řízení je možno předkládat jen takové důkazy, jejichž provedení nemohl účastník bez svého zavinění navrhnout již v řízení před orgánem prvního stupně. Toto pravidlo platí bez výjimky pro všechna řízení zahajovaná na žádost, neboť zde správní orgán není limitován povinností zjišťovat skutečnosti ve prospěch účastníka řízení, jako je tomu v některých řízeních zahajovaných z moci úřední (§ 50 odst. 3 věta druhá správního řádu). Zcela by pozbývalo smyslu, pokud by se s pravomocným skončením odvolacího řízení znovu otevírala bezbřehá možnost libovolné důkazy předkládat a jejich prostřednictvím dosáhnout přehodnocení skutkového posouzení a vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu. I z toho logicky vyplývá výše popsané pravidlo o nutnosti změny objektivních okolností jako podmínce pro vydání nového rozhodnutí. Žalobci v nynějším případě neuvedli žádné důvody, které by jim bránily předložené důkazy navrhnout již v původním řízení o dodatečném povolení jejich stavby. Nemohli by je tudíž úspěšně navrhopat v odvolací fázi předchozího řízení o dodatečném povolení. Tím méně je tak mohou navrhopat po jeho skončení v žádosti o nové rozhodnutí.
20. Krajský soud na tomto místě připomíná, že žalobci napadli původní zamítavé rozhodnutí o dodatečném povolení své stavby správní žalobou. Právě v soudním řízení správním mohli – s ohledem na vstřícnou judikaturu správních soudů – předkládat i nové důkazy, jimiž mohli prokazovat, že vůbec nebyli povinni dodržet požadavky na oslunění pobytových místností sousedního domu a že jejich stavba nepřekračuje index podlažní plochy. Žalobci ale ke své škodě tyto otázky v soudním řízení vůbec nevznesli. Jejich žaloba byla založena jen na tom, že zpochybňovali stavební dokumentaci sousedního domu a její soulad se skutečným stavem. Tvzení, že přístavba a nástavba jejich dvorního křídla představuje doplnění stavu při úplné souvislé zástavbě a požadavky právních předpisů týkající se oslunění pobytových místností se u ní vůbec neaplikují, předmětem jejich žalobních tvrzení nebylo. Tím se o možnost soudního přezkumu této otázky

připravili. Dohánět to nyní prostřednictvím návrhu na vydání nového rozhodnutí v téže věci a následnou žalobou proti zastavení řízení o této žádosti, není podle krajského soudu přípustné a je to v rozporu s účelem a smyslem institutu nového rozhodnutí.

21. Krajský soud tedy uzavírá, že již samotné zdůvodnění žádosti žalobců o nové rozhodnutí a povaha předložených podkladů opravňovaly stavební úřad bez dalšího řízení o jejich žádosti zastavit podle § 102 odst. 4 správního řádu. Bylo by proto nadbytečné vyslýchat zpracovatele znaleckého posudku nebo hodnotit fotografie dané lokality. Přesto se žalovaný předloženými podklady věcně zabýval a vysvětlil, proč ani po obsahové stránce neodůvodňují vydání nového rozhodnutí. S ohledem na výše uvedené by nebylo třeba tyto závěry žalovaného hodnotit. Nicméně pro zvýšení přesvědčivosti svého rozhodnutí krajský soud nad rámec nutného odůvodnění konstatuje, že i s touto částí napadeného rozhodnutí se ztotožnil.
22. Žalovaný v první řadě zcela správně poukázal na to, že důvodů pro zamítnutí původní žádosti bylo více. K jednomu z nich, totiž k nedodržení odstupu od sousední stavby podle § 25 vyhlášky o obecných požadavcích na využívání území, se žalobci v žádosti o nové rozhodnutí nevyjadřují. Přitom tento důvod by sám o sobě stačil k zamítnutí původní žádosti a představuje tedy překážku pro vydání nového, pro žalobce příznivého rozhodnutí v této věci. Žalobci se odvolávají pouze na právní názor krajského úřadu, podle něž se odstupy mezi dvorními křídly neuplatní s ohledem na to, že do ulice je zástavba rodinných domů řadová. K němu se ovšem žalovaný vyslovil již v původním řízení o dodatečném povolení stavby – uvedl, že s ním nesouhlasí a není pro něj právně závazný, neboť jej krajský úřad nevyslovil v žádném rozhodnutí v této věci. Žalovaný odůvodnil, proč náhled krajského úřadu (opřený o jediný rozsudek krajského soudu ve správním soudnictví) považuje za nesprávný. Žalobci nepřicházejí s ničím, co by skutkový stav, z něž žalovaný vyšel, zpochybňovalo. K prosazování odlišných právních názorů než jaké převážily v původním řízení, přitom institut nového rozhodnutí podle názoru krajského soudu neslouží. O to více to platí v nynějším případě, kdy se žalobci ani neodvolávají na žádnou novinku v oblasti právního posouzení (např. změnu judikatury správních soudů), jež by nastala až po vydání rozhodnutí, jímž stavební úřad jejich přístavbu a nástavbu dodatečně nepovolil.
23. Co se týká dalšího důvodu, totiž rozporu záměru s územním plánem, zde žalovaný na základě předloženého závazného stanoviska orgánu územního plánování uznal, že tento důvod odpadá. Neshledal ovšem důvod, aby změnil své hodnocení ve vztahu ke třetímu důvodu, totiž nepřípustnému zastínění sousední stavby. Zde opravdu žádost žalobců věcně nepřináší nic nového, co by se v původním řízení o dodatečném povolení ještě neřešilo. Již tam představovala tato otázka těžiště sporu mezi žadateli a osobami zúčastněnými na řízení a účastníci k tomu předkládali odborné posudky a dobrozdání. Jak soud připomněl výše, ze strany žalobců již tehdy zazněla námitka, že vůbec nebylo třeba zastínění posuzovat, jelikož stavba zachovává půdorysný rozsah a výškovou úroveň okolních budov, což podpořili odkazem na odborné stanovisko soudního znalce Ing. J. K. z roku 2012. Nově předložený podklad se od onoho dřívějšího liší vlastně pouze formou – jde o znalecký posudek se znaleckou doložkou zpracovatele, Ing. V. Z., Ph.D. Po obsahové stránce jde ale o podklad stejně nedostatečný a nepřesvědčivý.
24. V první řadě je nutno připomenout obecnou zásadu, že znalci přísluší hodnotit otázky skutkové, nikoliv otázky právní (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2545/2016). Otázku, zda se v daném případě má či nemá

uplatnit úleva zakotvená § 12 odst. 5 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, musí zodpovědět stavební úřad, potažmo soud. Znalec mu za tím účelem může poskytnout pouze odborné posouzení zjištěného skutkového stavu. V daném případě by tedy měl znalec zejména navrhnout a zdůvodnit, jak by měl vypadat model úplné souvislé zástavby v daném místě s ohledem na stávající či historicky doloženou okolní zástavbu, provést výpočty oslunění obytných místností v sousední stavbě, a to jednak při skutečném současném stavu, a jednak při úplné souvislé zástavbě. Nic takového znalec v daném případě neučinil. Jak správně zanalyzoval žalovaný, znalec klíčové kroky úplně vynechal. Spokojil se s povšechnou urbanistickou analýzou zástavby v dané lokalitě, při níž se zabýval hlavně výškou uličních traktů jednotlivých domů, nikoliv jejich dvorních křídel. Na to pak rovnou navázal právním hodnocením, podle nějž přístavba a nástavba dvorního křídla domu žalobců představuje doplnění stávající souvislé zástavby, přičemž vliv jejího stínění na okolní budovy nepřesahuje vliv úplné souvislé zástavby. Znalecký posudek vůbec nevysvětluje, proč by současný stav domu měl být stavem při úplné souvislé zástavbě, natožpak aby tuto úplnou souvislou zástavbu s ohledem na okolní domy a jejich dvorní trakty vymodeloval a provedl potřebné porovnání. I z tohoto důvodu nelze než uzavřít, že podklady, které žalobci ke své žádosti přiložili, jednoduše vydání nového rozhodnutí ve věci dodatečného povolení jejich stavby neodůvodňovaly.

25. Pro úplnost soud podotýká, že je nesprávný názor žalobců, vyjádřený v replice ze dne 12. 2. 2021, že jakákoliv nástavba či přístavba je automaticky doplněním stávající souvislé zástavby. Vždy je třeba se ptát, zda je stávající zástavba skutečně souvislá a nakolik nástavba či přístavba pouze logicky vyplňuje nevyužitá místa v ní, či zda naopak představuje vybočení z charakteru zástavby v dané lokalitě. Potud by tedy urbanistický rozbor mohl být dostatečným vodítkem, jestliže by se ovšem zabýval charakterem okolní zástavby komplexně, včetně dvorních traktů. Nesprávný je ovšem i další názor žalobců, vyjádřený v replice ze dne 12. 2. 2021, že pokud jejich stavba doplňuje stávající zástavbu, pak již není třeba stínění vůbec posuzovat a postačí, že stavba odpovídá standardu v dané lokalitě. Výstavba v proluce má pouze to privilegium, že se u ní zastínění okolních staveb nemusí porovnávat s normovými hodnotami. Stále je však třeba exaktně vyjádřit, jaká míra zastínění odpovídá úplné souvislé zástavbě a zda stavba (jejíž konkrétní podoba nemusí teoretickému modelu úplné souvislé zástavby přesně odpovídat) tuto míru nepřekračuje. Přinejmenším model úplné souvislé zástavby je tudíž pro takové porovnání nezbytný. V případě, že by její stavba sebemeně prostorově přesahovala (byla by v některé své části o něco vyšší nebo širší), byly by nutné i výpočty skutečného zastínění a zastínění při realizaci teoretického modelu a jejich vzájemné porovnání.

V. Náklady řízení

26. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu by jinak – jakožto úspěšnému účastníkovi řízení – právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu mu je však nelze přiznat, neboť nepřesahují rámec jeho běžné úřední činnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, čj. 7 Afs 11/2014 - 47, č. 3228/2015 Sb. NSS).

27. O nákladech osoby zúčastněné na řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které ji vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení žádná povinnost osobě zúčastněné na řízení uložena nebyla. Zástupce osoby zúčastněné sub 3 navrhol při jednání, aby soud výjimečně jeho klientce náhradu nákladů řízení přiznal s ohledem na její vysoký věk a na účelové jednání žalobců, kteří i nadále pokračují v podávání dalších žádostí o nové rozhodnutí v dané věci a vyvolávání dalších zbytečných soudních řízení. Soud k tomu po zralé úvaze nepřistoupil. Naznal totiž, že žalobcům nemůže upřít právo, aby usilovali o legalizaci své stavby různými dostupnými prostředky. V jejich prvním pokusu o dosažení nového rozhodnutí ve věci dodatečného povolení stavby nespátřuje soud prvky obstrukce ani obcházení zákona. Soud je nicméně připraven obdobný návrh v souvisejících soudních řízeních znovu zvážit, pokud by se setkal s opakováním obdobných žádostí, jež by jevílo rysy pouhého účelového oddalování rozhodnutí o odstranění stavby či jeho výkonu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 23. 2. 2022

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu